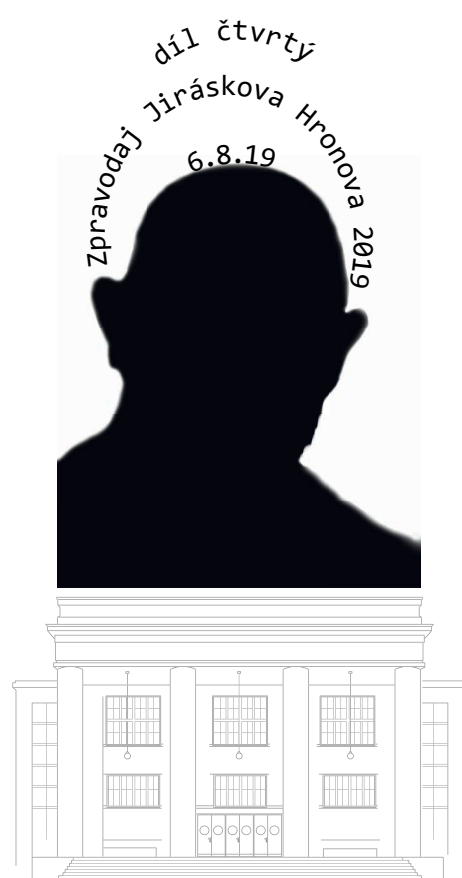
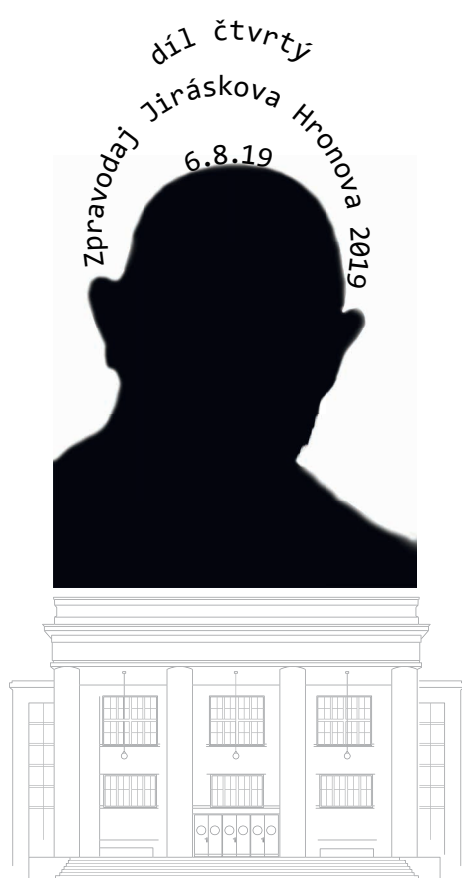
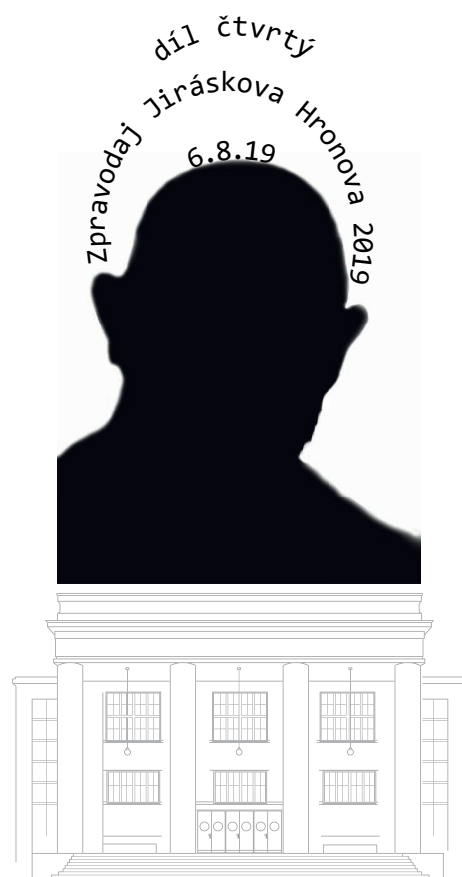
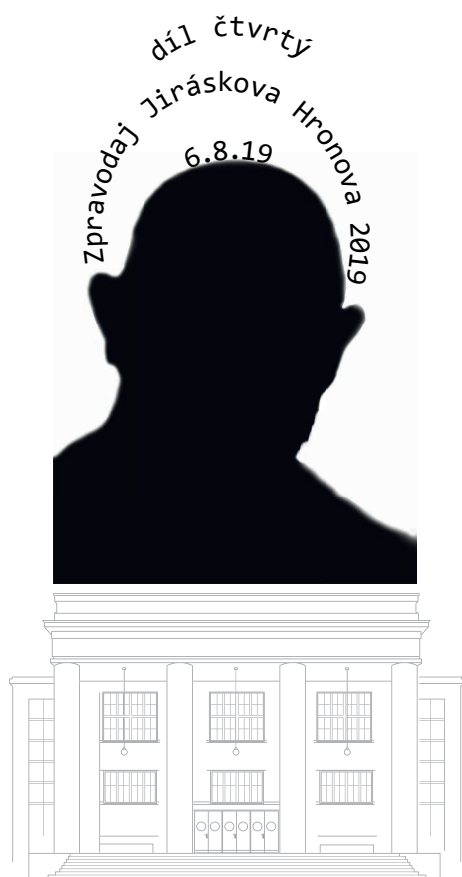

Amatérská divadla

Rozhovor s režisérem na volné noze a

Pro začátek. Jaká je tvoje letošní role v rámci festivalu?

Zavolal mi Honza Julínek s tím, jestli bych nepomohl s PC. Souhlasil jsem, protože jsem stejně do Hronova musel jet s Divadelním studiem „V“ Brno, pro které jsem předloni režíroval Grönholmovu metodu. Termín jsem měl vyblokováný a tak jsem si řekl, že to spojím.

Jak se v současné době žije mladým režisérům v České republice?

Zatím se už nějaký ten pátek režířuji živím. Ale je to honička. Tím, že jsem na volné noze, pendluji mezi divadly. Vždy uprostřed sezóny píšu do dalších divadel a sháním práci na příští sezónu. A samozřejmě musím šetřit, abych měl na nájem, na daně a podobné záležitosti. Dá se tím tedy uživit, ale je to poměrně dost vyčerpávající.

Neuvažuješ o stálém angažmá?

Jednou bych měl rád stálé angažmá, ale není to jednoduché. Stálé angažmá pro režiséra v divadlech není příliš obvyklé. Když už, tak může některý z režisérů působit jako stálý host. Pozici placeného stálého režiséra má jen několik divadel v republice. Na druhou stranu – i když jsem před chvílí skuhral, že je to vyčerpávající – ježdění a poznávání nových souborů mě docela baví. Vždy mně to přinese nějakou novou energii lidí v divadle a to je fajn. Jsem ještě celkem mladý a bez rodiny, tak ještě můžu. Nemusím se večer vracet domů.

Kde všude režíruješ? Pracuješ i v Praze?

Dělal jsem v Mladé Boleslavi, v Šumperku, na Kladně,

v Příbrami, Pardubicích a tak dál. Z hlavy teď nejsem schopný vyjmenovat všechna ta divadla. Ale už toho bylo opravdu hodně. Dělal jsem několikrát i v Praze. Absolventské představení na pražské konzervatoři a na pražské VOŠ. Zatím jsem se o Prahu moc nesnažil, ale v poslední době uvažuji, že začnu psát i do pražských divadel. Trochu to souvisí i s tím, že dnes už mohou lidé z pražských divadel vidět moji práci – například v Kladně. Nicméně, zatím nejsem tak známé jméno, abych si mohl dovolit psát do velkých pražských divadel.

To je jen otázkou času...

Uvidíme. Bydlet v Praze však

nechci. Už když jsem nastoupil na JAMU do Brna, moravskou metropoli jsem si zamiloval a je mi v ní nádherně.

Abych to správně pochopil. Bydlíš v Brně a režíruješ po všech čertech v České republice?

Je to tak. Většina divadel má tak zvané „herečáky“. Pochoje pro herce. V nich tedy bydlím pokaždé zhruba dva měsíce, a když dozkouším, jedu bydlet a zkoušet jinde. Brněnský byt, který si plácím, je vlastně jen skladový prostor pro věci, abych si nemusel všechno vozit s sebou. Předloni jsem měl trochu víc režířů a v Brně jsem byl během sezóny dohromady asi dva víkendy.

mají víc volnosti

Lektorem PC Adamem Doležalem

To nevypadá na brzké založení rodiny...

Zatím to ani neplánuji, takže o nic nejde. Myslím si, že žádná taková partnerka, která by to vydržela, neexistuje.

Co chystáš za představení v nejbližší době?

Začnu v Chebu hrou Ramses II. od Sébastiena Thiéryho. Jde o hru z roku 2017, bude to česká premiéra. Dost se v ní mísí žánry a líbí se mi, že se hodně hraje s divákem. Nechci moc prozrazovat, o co jde, protože řada diváků hru ještě nezná a text je nejsilnější zbraní, kterou máme. Pak budu dělat v Pardubicích scénické čtení ke třicátému výročí roku 1989 a

později v Příbrami konverzačku Jméno od autorů Matthieu Delaporta a Alexandra de La Patelliera.

Měl jsem vždycky pocit, že jsi chtěl dělat filmovou režii. Už tě to neláká?

Neláká. Několikrát jsem se k tomu dostal. Režíroval jsem dokument pro ČT, občas s kamarádem přepisujeme scénáře a děláme dramaturgii pro slovenské seriály. K natáčení jsem se tedy dostal a musím říct, že by mě to nebavilo. Je to zcela jiný proces než divadelní režie. Film se vymyslí ještě před natáčením a pak se už jenom naplňuje koncepce. Veškerá tvořivost, s částečnou výjimkou střihy, jde stranou. Samotné natáčení je v podstatě jedno dlouhé čekání na to, až si kameraman nastaví záběr, až se nasvítí scéna, až se převlečou a namaskují herci. Pak je desetivteřinová klapka a zase se hodinu čeká. A to mě nebaví.

Zpět k divadlu. Viděl jsi většinu činoher, které na letošním festivalu jsou. Jaká je podle tebe úroveň letošní přehlídky?

To je těžké říct. Dlouho jsem na Hronově nebyl a vlastně nevím, jaká byla úroveň posledních asi pěti let. Pokud bych ale srovnával s tím, co jsem zažil před tím, myslím, že je letošní úroveň standardní. Docela mě překvapilo, kolik je tady představení, která v sobě mají dotek profesionála. Ať už režiséra, scénografa nebo herce. Myslím si, že je to dobře. Když jsem pracoval s ochotníky v Brně, brali naši práci jako studijní představení. I proto si myslím, že pohled člověka, který divadlo dělá delší

dobu, může být přínosný po všech stránkách. To mi přijde velmi dobré. Je to dobrý vzdělávací princip.

Pracuješ často s amatéry?

Nebráním se práci s ochotníky, ale jde o čas. Během divadelní sezóny jejej příliš mnoho není. Když mi zbyde chvíle před prázdninami nebo během prázdnin, proč ne.

Mají amatérské scény ve srovnání s profesionály nějaké výhody?

Amatérská divadla mají víc volnosti v tom, že nemusí vydělávat tolik peněz. Nemusí platit herce, nemusí platit techniku a tak dále. Navíc, když se někdo rozhodne dělat amatérské divadlo, je to pro něho zábava. Chce to dělat. Když se člověk divadlem živí, chodí do práce. Amatéri nejsou tlačeni k tomu, aby dělali kompromisy. Tlak na jejich výsledek není tak vysoký už z toho důvodu, že do výroby amatérských inscenací není investováno tolik prostředků. Z vlastní zkušenosti vím, že je to větší pohodička a klid.

Honza Švácha

Závist u nás nefunguje

Rozhovor s Jindřichem Zemánkem ze souboru Pantomima neslyšících

V rámci bloku Tanec, tanec... a pantomima se - jako každoročně - představili také členové Pantomimy neslyšících S.I., nominovaní z přehlídky Otevřeno Kolín. Zakladatelem souboru a také festivalu je Jindřich Zemánek, někdejší spolupracovník Borise Hybnera, mím, pedagog a režisér pantomimy.

Pantomimou se zabýváte už od 60. - 70. let minulého století, a jste zakladatelem festivalu Otevřeno Kolín. Kdy vlastně vznikl?

Nevím přesně, který to byl rok, ale loni jsme měli 24. ročník. Je to přehlídka pantomimy a pohybového divadla v Městském divadle v Kolíně, a postupně doznala určitý vývoj. Z místní přehlídky se postupně stala celostátní akcí. Protože se hlásilo obrovské množství lidí, kteří měli zájem o účast, bylo třeba vytvořit postupové přehlídky. Ty jsou dnes v Hradci Králové, Ostravě, Plzni, Ostravě, Brně a Jablonci. Účastní se zhruba 280 lidí a z toho 120 postupuje do celostátního kola, do Kolína. Tento rozvrh už takhle zůstal, a líbí se nám, že to funguje prostřednictvím výběrových kol. Nejvíc si ceníme toho, že v Kolíně pořádáme workshopy, kde učí přední profesionálové přes pohybovou techniku, pohybové divadlo, pantomimu a související formy pohybu. Spolupracujeme mimo jiné s Radimem Vizvářem nebo s Robertem Nižníkem, ale taky s člověkem, který byl tři roky u Marcela Marceau. Dobré je, že na tyhle dílny můžou přijet i lidé, kteří nepostoupili z krajových přehlídek. Dnes není pantomima na výsluní. Divadlo je na tom špatně, ale pantomima je

jako popelka. Takže se ztrácí i divácký zájem a musíme se hodně prát o to, abychom si ho udrželi.

Překvapilo mě, jak široká základna amatérů v tomto oboru existuje. Mají možnost se někde prezentovat?

Vůbec bych to nedělil na amatéry a profesionály. To podle mě není žádné měřítko, jestli se tím někdo živí nebo to dělá jen ze zájmu, důležitější je, jestli dovede přinášet svoje výpovědi lidem. V Praze jsou nějaké festivalky tak jednou za dva roky. Ale existuje jeden profesionální festival v Poličce, který organizuje Radim Vizvář. Koná se každoročně na podzim. Letos je osmý ročník, a my jsme opět pozváni do galaprogramu. Protože ty věci, které nabízíme, jsou kvalitní, lidem se líbí. Prostě na takový festival patříme.

Zajímá mě vaše spolupráce s neslyšícími. Vzpomínáte, kdy začala?

S neslyšícími jsem začal pracovat v roce 1974, zpočátku jako lektor. V té době jsem dělal profesionálně pantomimu a v roce 1981 jsme založili Pantomimu neslyšících S.I. Zjistil jsem totiž, že neslyšící do toho dávají strašně moc. Vidí, že je to jedna z mála možností, jak se realizovat, a že jim to vyhovuje. Od té doby fungujeme. Tehdy měl soubor 21 členů a postupně se rozšiřoval. Za dva roky budeme mít čtyřicáté výročí a musím říci, že je to krásná práce. Sjezdili jsme téměř celý svět, byli jsme pětkrát na turné po Japonsku, několikrát po Americe, mockrát po evropských státech. Ale to cestování není cílem, spíš prostředkem, kdy člověk získá zkušenosti a finance, potřebné k existenci souboru.

Jsou tam někteří lidé od začátku?

Dnes na Hronově vystupoval

Antonín Zralý, v Krátkém výjevu ze státní správy, který je v souboru od založení. Ale máme tam ještě staršího herce, kterému je 79 let a pořád hraje. Nastupuje i mladá generace. Máme tam mladou dívku, která je velký talent, a kluka, kterého jste v programu taky viděli. Jeví se velice dobře, cítí to, ale je třeba s ním pracovat. Takže máme i mladé lidi.

Získávají se snadno?

Dnes je to dost velký problém, získat mladé lidi. Dříve jsme měli třeba čtyři čekatele do souboru a trvalo to rok dva, než jsme je mohli přijmout, museli zatím chodit do regionálních souborů. Dnes o to není velký zájem, mladí mají jiné žebříčky hodnot, hlavně chtějí pasivní zábavu. Pantomima vyžaduje dlouhý trénink, dlouhou přípravu, než se dostaví první úspěchy. A to dnešní mladí neberou. Je to pro ně dlouhodobá záležitost, která se jim nejeví jako přijatelná.

Zajímalo by mě, jak vznikají etudy? Přicházejí herci sami s nápadem, nebo je to vaše práce?

Je to různé, ale v zásadě většinu námětů přinesu já nebo můj kolega, pak na nich pracujeme s neslyšícími, a vyžadujeme od nich osobitý přístup, osobitý způsob zpracování. Necháme je vymýšlet, ale usměrňujeme je, protože víme, co s tím udělat, kam to chceme zavést, a jak dosáhnout cíle. To, co bylo k vidění na Hronově, jsou ovšem jen takové drobníčky, my ale děláme i celovečerní představení, která jsou velice úspěšná. Máme stále diváky v Rakousku, kde jezdíme pravidelné okruhy. To je pro nás velké povzbuzení, že na nás lidé čekají a my jim máme co dát.

c... a pantomima

Speciálně na Hronově už jsem několikrát viděla krátké scény z vaší produkce. Mají vaši herci nějaké portfolio připravených etud?

U nás nejsou sólisti ani sboristi, funguje to tak, že když někdo nastuduje roli, tak se o to mohou pokusit dva tři další. A pak je důležité, jestli ten člověk má své vlastní originální pojetí, přidá do role něco zajímavého. Já mám v souboru takovou důvěru, že všichni vědí, že neexistuje protekce. Nehraje roli, jak dlouho kdo v souboru je, jak se známe, jestli jsme větší nebo menší kamarádi, ale základním kritériem je, co je dobré pro soubor, pro diváky, co je srozumitelné, co má dobrou výpověď. A podle toho se vybírá, kdo bude hrát. Dost často se stává, že přijdou lidi, kteří úlohu pojmu jinak, líp. A když dojde k přehození rolí, nikdo se nezlobí, závist u nás nefunguje.

Vy jste si prý vymyslel svá vlastní gesta ve znakové řeči, která fungují jen v prostředí souboru?

To je trošku jinak – ne gesta, ale znaky. Vychází to z toho, že řeč neslyšících je syntetická, okleštěná, má daleko méně vyjadřovacích slov než čeština. A hlavně: řeč neslyšících vůbec nezná pojmy z prostředí divadla. Například slovo „dynamický“ neslyšící nepoužívají. A tak jsem musel najít znak, pohybový ekvivalent. Těch slov a znaků, které používáme, je možná čtyřicet nebo padesát, a všichni jim rozumí. Neslyšící mi za odměnu vydali dva slovníky mých znaků. I když to bylo napůl z legrace, ty slovníky vyšly, a stala se z toho užitečná příručka pro soubor.

Jana Soprová

Ti neslyšící byli legrační. A taky se mi líbilo, že se jim netleská, ale vrtí rukama nad hlavou.

Alena

My jsme z Náchoda. Tak nám se nejvíc líbily ty naše holky.

Věra

Dycky Magdalena!

Petr

Holky z Magdaleny byly sexy, tentokrát víc než obvykle (ty mladší).

Jirka

Největší zážitek bylo pro mě to poslední (Konkurs na diváka), když najednou vedle mě vstala holka a šla na jeviště.

Zuzka

Měla jsem z toho dobrý pocit.

Paní Jana z radotína

bzzz
moucha
kouzelný kočky
kluci-bomba
Magdaléna sexy
legrace
prák

Vox populi!

Oslava naozajstnosti – opravdovosti

Prehliadka vystúpení pantomímy a scénického tanca na mňa zapôsobila predovšetkým poctivosťou predvedených výstupov. Skutočný účinok má pohybové divadlo len vtedy, keď je naplnené skutočnými a konkrétnymi pocitmi, vnútornými predstavami, obrazmi, pochodmi a vzťahmi. Akékoľvek predvádzanie hrozí skĺznutím k predstieraniu. K mechanickému ukazovaniu naučených, no prázdnych, významu i citu zbavených pohybov. Skutočné prežívanie aktérov je zárukou prežívania divákov. Popoludnie venované pohybovému divadlu sme mali možnosť prežiť si spolu naplno a celé.

1. ŠIPKY triafali do čierneho
Vyspelosť herca pantomímy je v jeho schopnosti vytvoriť v divákovi konkrétnu, komplexnú a kontinuálnu predstavu imaginárnej reality. Reálií, ktoré existujú len v predstave herca. Nepočujúci herci majú pri svojom životnom znevýhodnení výhodu možnosti absolútnej koncentrácie na predstavu obrazu, detaily tejto predstavy a na svoju hmatovú predstavu. U oboch aktérov skeču sme mohli obdivovať ako presne a presvedčivo chytali do rúk predmety, ktoré v skutočnosti neexistujú. Rovnako obdivuhodný bol komický talent oboch, v prípade skúsenejšieho herca podporený veľmi presným a citlivým načasovaním správnych gestických i mimických gagov.

2. HRUŠKA padla do správnych rúk
Miniatúra plná presných detailov. Detailných pohľa-

dov, detailných mimických i gestických drobnokresieb a veľmi vzácny, rozvíjajúci sa talent pre komiku.

3. NAVŽDY SPOLU aj proti sebe
Dramaturgicky trochu menej usporiadané a predvedením menej dôsledné vystúpenie bolo však plné vynikajúcich nápadov potvrdzujúcich kedy má pantomíma najväčšie javiskové opodstatnenie a zmysel. Vždy, keď sa dejú skutočnosti, ktoré môžeme zobrazit' a s divákom zdieľať iba vo svojej predstavivosti. Bolo by málo možné skutočne sa na javisku natierať lepidlom a málo vhodné vykonať pred divákmi nevyhnutné toaletné úkony.

4. KRÁTKÝ VÝJEV ZE STÁTNÍ SPRÁVY zabil mnoho múch jednou ranou
Potvrdenie, že aj pantomíma dokáže byť spoločensky angažovaná a kričať: „Kráľ je nahý.“

5. V TAKOVÉM NEČASE je na návštevy čas
Vyvrcholenie prvej časti programu prinieslo symfóniu jednoty veľmi kultivovaného pohybového štýlu, uvoľneného a duševne naplneného výrazu, veľmi konkrétneho, pravdivého obsahu bez náznaku formálnej virtuozity v skupinovej, veľmi harmonickej, v párovej aj v sólovej práci tanečníč. Veľmi príjemným oživením bol výstup „monológov bez zvuku“, ktorý potvrdil, že jemnosť a nežnosť sú prítlačlivé aj v emóciách menej pozitívnych. Výstup bol pre mňa návštevou výnimočnosti.

6. MARIINA CESTA k ženskosti
Plná začínajúcej mágie mystéria ženskej spolupatričnosti prejavila sa ešte len tušená, ale už očividná.

7. LABYRINT sveta a ráj party
Mimoriadna súhra v párových

aj skupinových prvkoch vtiahla nás do sveta chlapčenskej hravosti a začínajúcej mužskej dravosti. Ľahkosť, uvoľnenosť a veľmi presný cit pre rytmus i výraz zabránil tomu, aby sa z jemného tanca stal športový výkon, ako sa občas chlapcom prihodí...

8. ŽIVÁ HMOTA prerastá do sveta
Čakal som živočícha, stohlavú a storukonohú príšeru, ale namiesto toho sa z javiska do celého priestoru rozrástlo prekvapenie - rozkvitajúca popínavá rastlina plná expresívnych vôní a sladkého nektáru nehy.

9. KONKURZ NA DIVÁKA vyhrala komisia
Mimoriadne presné, podtextom, emóciou a konkrétnymi vzťahmi naplnené pohybové variácie na invenčné zobrazenie zápalistej komunikácie, presvedčania, hádania, vysvetľovania, odmietania a posudzovania výnimočne využili hudbu ako podklad i doplnok ku konaniu a prerozprávaní nápaditého príbehu s príjemnou pointou. Celé to bolo jednoducho skvelé.

Juraj Benčík

Méně je více

Po včerejším bloku Tanec, tanec a pantomima jsem odcházel s úsměvem. O několik postřehů k jeho jednotlivým částem se zde ve stručnosti podělím. Jelikož letošní ročník považuji za velmi kvalitní, věřím, že snese i přísnější metr, a proto se vedle slov chvály pokusím poukázat i na některé problémy či nedotaženosti.

Pantomima neslyšících S.I. je soubor, který je z Otevřena Kolín nominován pravidelně již řadu let. Jejich letošní pantomimický trojlístek potvrdil starou pravdu, že méně je více. Už v první inscenaci Šipky byl zřejmý smysl pro čistotu, jednoduchost a pointování. Že minimalismus nápaditosti nijak neubírá prokázala pak především *Hruška*, drobná anekdota na dvě minuty, která ale zároveň tvořila pointu k následujícímu *Krátkému výjevu ze státní správy*.

Soubor Grimasa také vycházel z pantomimy. Inscenace

Navždy spolu vzniklá z improvizací a etud přinesla několik pěkných vtipných momentů. Na tak velké ploše se však přístup brzy vyčerpal. Zejména finální pasáž trpěla nedotažeností a nepřesnostmi. Konec tak bohužel vyzněl trochu naprázdno. Hudba sice po většinu času pomáhala udržet rytmus, avšak zároveň posilovala doslovnost a lacinost hereckých akcí. Sympatické nasazení obou protagonistů na nápravu celkového dojmu bohužel nestačilo.

Závěr první poloviny obstaralo Taneční a pohybové studio Magdaléna, další stálíce hronovského výběru, s projektem *V takovém nečase*. Žádné z tanečnic nelze upřít velmi dobrou techniku, vnímání partnerů i prostoru. Jenže Mahler a jeho *Písně o mrtvých dětech* v žádném případě není snadným materiálem a choreografie si bohužel s Mahlerovou hudbou vzájemně nepomáhají. Jejich mínění je podtrženo nedotaženým temporytmem. I v nejdynamičtějších místech celého kusu, v momentě, kdy dívky energicky opakovaně padají, se akce děje bez gradace a ztrácí napětí. Několik velmi silných obrazů a výtečná technická vybavenost tanečnic nezabrání dojmům obecnosti a pochybnostem o adekvátnosti délky celého tvaru.

I další choreografie TaPS Magdaléna *Mariina cesta*, kterou po přestávce začínala taneční část, otevírala téma přístupu k hudbě. Předúslavné akcentování začátků frází vedlo ale k jednotvárnému rytmu, který tanečnicím víc ubližoval, než pomáhal. Živý zpěv, který se v závěru objevil, sloužil jen jako přílepek a je škoda, že nebyl organickou součástí samotné choreografie.

Na TS Flash Dance Company z Jaroměře jsem se po loňsku velmi těšil a nebyl jsem zklamán. Choreografie *Labyrint* přinesla energii,

dynamiku a soudržnou koncentraci. Chlapce hledající cestu z labyrintu, který si sami vytvořili (a tato iluze fungovala skvěle) je těžké si neoblíbit. Snadno pak jim odpustit i těch několik drobných nepřesností v začátku. Jsem zvědavý, kam dál se může chlapecký soubor vyvíjet a zda se jeho tvorba s časem začne proměňovat.

Za zmínku určitě stojí i choreografie Živá hmota ZUŠ Náchod. Její hlavní kvalitou je soudržnost celé skupiny. Všechny tanečnice fungují jako jeden celek, v napojení, v koncentraci i v dynamice. Ocenění hodná byla i práce se světlem.

Závěr patřil ZUŠ Klapkova z Prahy a jejich *Konkurzu na diváka*. Energická choreografie pracovala (a velmi dobře) s hudbou Steva Reicha. Gradace, timing i temporytmus fungovaly skvěle, a tak taneční a pohybové odpoledne bylo s humorem a lehkostí úspěšně dovršeno.

Jan Hnilička

Divadelní klub Jirásek Česk

Mám v hospodě dva stoly ukřivděných dědků

Rozhovor s autorem, režisérem a představitelem jedné z postav inscenace Tanga pro Ježíška Václavem Klapkou

Nikde jsem nenašel autora vaší inscenace. Jak vlastně představení vznikalo?

Napsal jsem si to sám. Před touto inscenací jsme dělali velké téma - Legendu o lesích a lidech. Pak jsem se chtěl trochu pobavit a říkal jsem si, že udělám něco pro dva lidi, s několika rekvizitami, aby se to vešlo do jednoho auta. Proto jsem si napsal Tanga pro Ježíška.

Je to hra na vánoční téma, ale příliš naděje jsem v ní nenašel...

Je to dané asi věkem. Zajímavé je, že pro mladé publiku jde vyloženě o komedii a čím je člověk starší, tím víc si uvědomuje, že zase tak moc komická není.

Nepřišlo mi, že se jedná o komedii.

Asi dospíváte do věku, kdy život přestává být komedií.

Spíše než legraci jsem cítil akcent na téma samoty. Je osamělost tématem současné doby?

Nedokážu to tímto způsobem generalizovat. Pro někoho rozhodně ano. Myslím, že i díky sociálním sítím jsme čím dál tím osamělejší, přestáváme umět komunikovat. Ale není to všeobecný jev. Například my dva, kteří inscenaci děláme, se osamělí necítíme.

Jste autor, režisér a herec v jedné osobě. Dají se tyto tři roviny vaší práce v jedné inscenaci zvládnout?

Ve hře, jako je to, co jste viděl, se to zvládnout dá. Není to problém. Vlastka je velice zkušená herečka, takže jsem vlastně vůbec nerežíroval. Prostě jsme inscenaci nějakým způsobem prožívali. Ono to jde vlastně samo.

Ve vaší inscenaci se objevují politická témata současnosti. To nejen na Hronově není úplně běžné.

Zřejmě jde o nějakou reflexi na současné dění. Chodím do hospody, kde mám takových ukřivděných dědků dva stoly. Pak se mi to hrozně hezky hraje. Určitě však není prioritní mluvit o politice, nicméně politika životem prolíná. Ovlivnila život mého hrdiny tolik, že se o ní na scéně prostě promluvit musí.

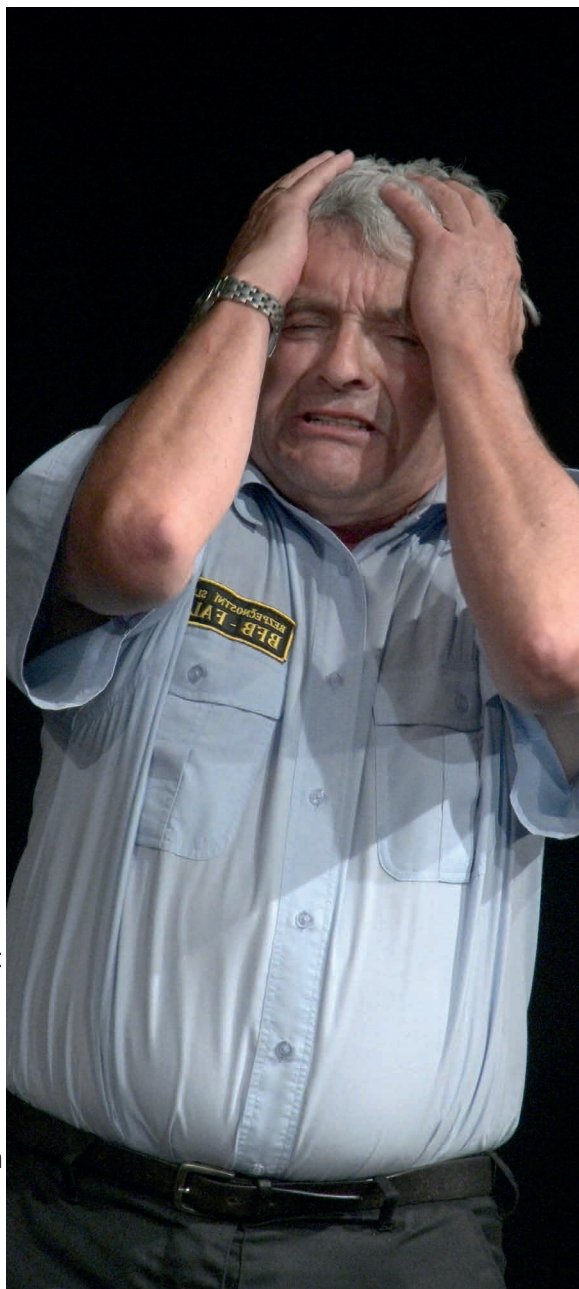
Jak na představení reagují zmínění dědci z hospody?

Ti do divadla nechodí. Musím zaklepat na dřevo, zatím jsou ohlasy na představení velmi pozitivní.

A otázka na závěr: jak se daří divadlu v České Lípě?

V brzké době nám budou přestavovat divadlo. To znamená, že nám jej na rok zavřou. Takže se snažíme udělat něco vážnějšího a zkusíme Hamleta. Mám Shakespeara rád.

Honza Švácha

samota
osamění
Zeman politika
osamělost tango tanec
konc
zklamání
minulost
herci Vánoce

á Lípa – Tanga pro Ježíška

Chvílemi se mi to moc líbilo, ale většinu času spíš rozčilovalo. Ale nejsem si jistá, jestli je to proto, že nesnáším takové typy lidí, nebo jestli to bylo tím, jak hráli. Možná obojím. Také mi připadala nereálná proměna, kterou prodělali během jedné hodiny. Jak si ten pán uvědomil a přiznal své životní omyly. Ale na konci jsem byla celkem dojatá.

Tereza

Ještě dlouho po představení jsem musel přemýšlet nad samotou a osaměním člověka. Pokud to byl zá-
měr souboru, tak rozhodně vyšel. Ale přesto se u mne, i přes upřímnou snahu herců, divadelní zá-
žitek nedostavil.

Michal

Mě to představení vlastně docela minulo. Herecké výkony byly super, klobouk dolů, ale to téma mi
nějak nesedlo.

Petr

Pán působil místy opravdu děsivě, ale jeho uvědomělost v přiznání svých chyb mě prostě nepřesvěd-
čila. Odcházela jsem z divadla s představou budoucího vztahu hlavních postav a dost jsem se nad
tím vztekala, protože si myslím, že nemohl skončit jinak než tragicky.

Soucítící divačka

Mě osobně představení příliš nenadchlo. Vadily mi přehnané reakce „paní uklízečky“ a chování
obou postav. Spousta situací mě vytáčela a scény, které ostatním připadaly vtipné, mi přišly spí-
še k pláči a ještě více k naštvání. Objevily se samozřejmě i světlé chvíle, ale ty horší bohužel
převládaly.

Kristýna

Ocenil jsem herecké nasazení a suverénní zvládnutí textu... Žel pocitově ve mně převládla nahořklá
pachuť, jako kdybych shlédl průměrnou předrevoluční TV inscenaci.

Petr

Velmi pěkné představení. Byla jsem nadšená.

Paní Jana z Radotína

RECENZE – Divadelní klub Ji-
rásek Česká Lípa – Tanga pro
Ježíška

Příliš Štědrý večer?

Stává se člověku v divadle někdy, že je mu především líto zmařeného potenciálu. V Tangách pro Ježíška se setkáváme se dvěma zkušenými, šarmantními herci z osvědčeného souboru a se slibným, poněkud povědomě turriniovským rámcem setkání dvou životních nešťastníků jistého věku, uklízečky a strážného, jež svede dohromady vánoční služba. Těšil jsem se proto, že pro takovéhle komorní psychologické hry mám celkem slabost, i proto, že Vladku Zborníkovou vídám na jevišti vždycky rád. Obávám se ale, že primární ambicí této inscenace bylo nabídnout pro každého diváka něco – a ve výsledku je v ní ode všeho moc.

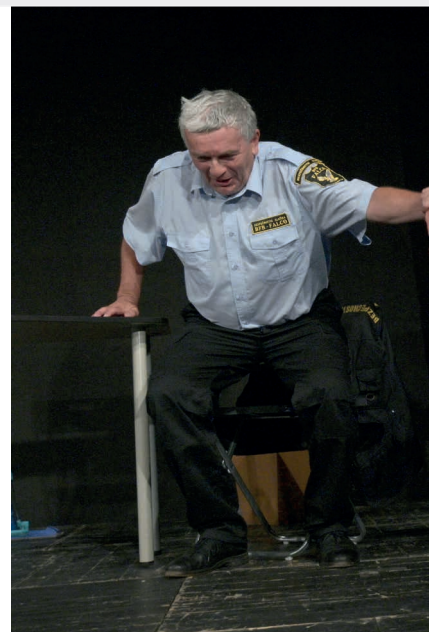
Na jednoduchou premisu a příběh o sblížení, prohlédnutí a odpuštění je v Klapkově scénáři navlečena nekonečná řada nejružnějších popkulturních odkazů (od Terminátora po Molièra), semelou se seriály, divadlo a kdovíco ještě, dělají se druhořadé slovní hříčky (Courvoisier / Kurvo z Asie) a ještě se do úmoru vysvětlují, aby bylo jasno úplně všem. Ostatně ani slovní hříčka z názvu inscenace nepatří zrovna k těm nejjemnějším. Z Klapkova Josefa se vyklube (po turriniovsku) velký levičák a také milovník starých pořádků a obhájce Zemana a Putina, aniž by se z těchto aktualizací něco konkrétního vyvodilo: Růžena nijak neoponuje, má asi sama se sebou moc problémů na to, aby ji Zeman a Putin nějak vzrušovali, a tak se jede nerušeně dál. Myslí si o téhle politické

rovině něco ta inscenace? Nevím, netuším. Možná má být schválně neutrální, Josef je přece takový sympatický trouba (a někdy taky vysloveně okouzluující chlap)...

Ač jde rozměrem o aktovku, mluví se tu až až – a většinou tak prázdně, že dramatická konstrukce leze povážlivě na povrch. Ani to by nemusel nutně být nepřekonatelný problém nebýt toho, že inscenaci, jak se na základě prvního festivalového představení domnívám, uškodila absence vnějšího pohledu (autorem scénáře, režisérem i jedním z protagonistů je Václav Klapka). Situace se hraje často hodně neurčitě, dost se šumluje, prudké změny nálad leckdy působí neorganicky – přičemž zároveň vím, že ani u jednoho z účinkujících to tak být nemuselo.

Výsledkem je dost nesourodá tragikomedie. Nepochybuju o tom, že v ní řada diváků může vidět příjemnou náplň večera, dojemný příběh „jako ze života“, v němž se každý tak nějak najde, jenže se trochu bojím, že jsme tu už v podstatě v žánru daily soap, který sama inscenace zmínkami o Uličce či Pacientovi v Růžové zahradě satirizuje. Syžet, obsazení i základní nastavení by přitom byly slibovaly podstatně víc, jen by byla zapotřebí jednak pevnější, zacílenější režie a jednak víra v to, že k zasažení velké části publika není nutně zapotřebí velkého množství atrakcí. To mě tak v hledišti Sokolovny především mrzelo.

Michal Zahálka

RECENZE – Divadelní klub Jirásek Česká Lípa: Tanga pro Ježíška

Romkom naruby

Hra Tanga pro Ježíška Divadelního klubu Jirásek Česká Lípa je v podstatě romantickým příběhem dvou životních ztroskotanců, kteří se náhodně sblíží během Štědrého dne. V milostných příbězích se milenci většinou potýkají s vnějšími okolnostmi, které jim brání dojít společného štěstí (ať je to třeba válka, nemoc či rozdílné společenské postavení...), pak se jedná o žánr romantického dramatu, či na cestě k happy endu musí překonat překážky vnitřní, tedy ty, které si hrdinové nesou v sobě samých – pak se ocitáme v žánru romantické komedie. Jedna z typických výchozích situací romkomů je seznámení zcela odlišných lidí, kteří jsou si zprvu nesympatičtí (vzpomeňme třeba zoufale nepovedené setkání Bridget Jonesové s Markem Darcym nad krutím curry), postupně tuto nechuť překonávají a uvědomují si, že toho mají společného mnohem více, než se jim kdy zdálo. V Tangách pro Ježíška se ovšem takto vánočně náhodně setkávají postavy až příliš podobné – jsou zhruba stejného věku, podobného sociálního postavení, stejně osamělí... Od začátku jsou si tak sympatičtí, že by do toho oblíbeného západu slunce, tady vzhledem k časovému určení hry snad spíše čerstvě zasněženého města, mohli ruku v ruce odejít už po pěti minutách. Kde není konflikt, tam není ani jednání a ani dramatická situace. K prvnímu vážnějšímu rozporu – tedy zjištění, že Růžena je bývalá vězenkyně a Josef naopak bachař – dojde v 48. minutě představení!

Dramatická zápleтка jako by se tu najednou stávala jen zámlinkou k tomu, aby si dva charaktery, resp. dva dobří herci mohli užít několik desítek minut společné jevištní existence. Popovídat si, zažertovat, odhalit něco ze svých trápení a strachů, nebo naopak přání a snů. Takové divadlo má bohužel často tendenci sklouznout k planému filozofování, vyrábění komiky pro komiku nebo přílišné nostalgii (českolipským se tomu daří s vysokou procentuální úspěšností vyvarovat). Text bez silné situace, tématu ani literární hodnoty je pak ale převážně slovní vatou.

Vladka Zborníková a Václav Klapka patří jistě mezi špičku českého amatérského herectví – uvažujeme-li alespoň v žánru činohry založené na “psychologickorealistické” tradici. Bohužel ale své výkony nemají z čeho budovat. Představitelka Růženy tak občas svou roli příliš “barví”, jako by ji chtěla ozvláštnit, když jí předloha k vystavění zajímavého charakteru nedává prostor, Václav Klapka zas místy příliš forzíruje výbuchy Josefovy frustrace. V nejslabších chvílích pak text slouží jen jako věšák na herecké exhibice (parodování Terminátora, Holky z naší školky, Lakomec...).

S podobnou inscenační praxí se asi nejčastěji setkávám u profesionálních zájezdových společností a musím dodat, že Tanga pro Ježíška patří rozhodně k těm lepším inscenacím, které jsem viděla. Zároveň se ale taky doznávám, že nepatřím k divákům, kteří podobné produkce vyhledávají. Ani když jde o slavné tváře z televize, ani v případě předních amatérských herců.

Jitka Šotkovská

Divadlo dává dětem

Seminář D jako DĚTSKÝ

Eva Suková vede na Jiráskově Hronově dětský seminář. V pondělí jsem ji s jejími sedmi svěřenkyněmi, Klárou, Leou, Stelou, Adélou, Anežkou, Májou a Mayou (na rozdíl v přepisu jsem byla upozorněna během představování) zastihla v baletním sálu.

„Scházíme se ráno, začaly jsme jako ostatní v sobotu. Seminář pro dospělé je od devíti, takže my se scházíme ve tři čtvrtě, aby na něj mohli rodiče jít. Není to ale tak, že bychom byly jenom družina a vlastně nic nedělaly, máme také divadelní úkol. To by ti možná mohly říct holky, co tu děláme,“ uvádí mě do děje Eva, která vede v rakovnické základní umělecké škole malé a trochu starší herce, k tomu pravidelně přispívá do tamního týdeníku Raport a také vystupuje pod přezdívkou Blondýna se svými zhudebněnými texty, ve kterých si pohrává s češtinou.

Od mladých účastnic se pak dozvídám víc o onom divadelním úkolu, jde o ztvárnění příběhu z knihy Maurice Sendaka Tam kde žijí divočiny. „Už máme kousek divadla hotový. Vidíme ty obrázky a co je tam napsáno a nějak se to snažíme napodobit,“ vysvětluje mi jedna z malých seminaristek. „Možná bysme vám to mohly zahrát,“ padne nakonec od jiné a já se v příští čtvrthodině stanu divákem hry o tom, jak se pokoj zlobivé Adélky mění

v prales a slečny v živou scénu, tedy ve stromy, kameny, zákeřné bláto, no prostě v divočinu. Předtím než celá skupina vyrazila do parku, stihla jsem Evě položit ještě pár otázek.

Co tě na divadelní práci s dětmi baví?

Mě na tom vlastně nejvíc baví to, že člověk je věčně mladý. Děti pořád přináší něco jiného a nikdy nejsou vyhořelé. Stále musíš žít tím, čím žijí oni, třeba sledovat nejnovější kravinky, na které se koukají v počítači. Musíš být pořád moderní, a to hrozně omlazuje.

Dělala jsi lektorku divadelních kurzů pro lidi různého věku a zaměření. Co ti takové zkušenosti přinášejí?

Učila jsem hodně, od těch nejmenších dětí, až po vysokoškoláky. Je pro mě zajímavé, že třeba malé děti se hrozně rychle otevrou a nemají mezi sebou zábrany, ale na druhou stranu u dospělých je dobré, že pokud jsou motivovaní, tak už přímo chtějí dělat divadelní práci a odpadá nutnost je hlídat, zařídit, aby se soustředili a tak. Každá skupina má něco.

Kdyby se tě teď někdo, kdo právě nastupuje do ZUŠ jako učitel, zeptal, jak nejlépe na tuto práci, co bys mu poradila, nebo před čím ho varovala?

Je to můj osobní přístup, ale já hrozně nemám ráda, když je v kolektivu nějaké soupeření, soutěžení, třeba když jedné řekneš, ty jsi hvězda, ty jsi šikovná. Vytáhneš jedno dítě, které si za prvé začne o sobě myslet, že je skvělé, za druhé mu ty ostatní začnou závidět a za třetí nevytvoříš fungující skupinu.

em něco do života

– Lektorka Eva Suková

Myslíš, že je to dobrá cesta i pro uzavřenější děti?

Ano, naopak někdy to může být tak, že rodiče si myslí, že dítě je strašně introvertní, ale ono není a na dramátku je v pohodě, odkope se, promění.

Můžeš na závěr přidat nějakou básničku ze své sbírky?

Tak třeba tuto:

Den učitelky ZUŠ

Ponořená do depky,

zas jdu večer z hudebky.

A jak se ti líbí u nás v Hronově?

Veronika Matúšová

Moc! Chodím na hodně představení, většinou vynechám tak jedno, ale jinak chodím, protože mi přijde, že když už je člověk tady, tak je dobré vidět všechno možné. No a v úterý v jedenáct večer mám ve stanu za radnicí koncert.

Když se dítě věnuje divadlu, co mu to podle tebe může dát do dospělého života?

Myslím si, že to divadlo, co je na ZUŠ, spíš opravdu dává dětem něco do života, než že by z nich udělalo profesionální herce. Otrkají se, naučí se mluvit před lidmi a nemají takovou trému. U mě se naučí i vymýšlet a prosadit svůj názor ve skupině a přicházet se svými vlastními nápady bez toho, aby se bály, že někdo řekne, že je to blbě.

Hledáme stav, ve kterém člověk dokáže tvořit

Seminář POST jako DIVADELNÍ POSTAVA - Lektor Stěpán Pácl

Tak, jak se pohybují frekventanti na semináři Stěpána Pácla, by se na ulici či chodnicích precivilizované Evropy pohybovat nemohli. Pohyby, které mají ambice změnit přírodou daný úhel velkých kloubů, malá holka vede tak, že drží statného kluka oběma rukama za hlavu a on jí vlaje v rukou jako hadrová loutka kouzelníka voodoo. Jedno z mnoha cvičení, které vede právě kmenový režisér Činohry Národního divadla Brno.

„Anotace semináře POST jako DIVADELNÍ POSTAVA slibuje, že se budeme zabývat právě divadelní postavou. Vzhledem k tomu, jak omezený čas tento seminář poskytuje, snažím se spíše upozornit na základní elementy tvorby divadelní postavy. Tvorby někoho, kdo nejsem já. Pracujeme tedy s textem, protože právě text formuje základní pilíře zmíněné divadelní postavy a je zároveň inspirací a návodem k tomu, jak se má tělo projevat. Zjišťujeme, co to vlastně znamená stát se někým jiným, o jakou změnu myšlení a fyzického citění, které zpětně souvisí s textem, se jedná,“ říká Stěpán Pácl a na dotaz, jaké prostředky ke své práci používá, odpovídá, že jde především o nejrůznější modifikovaná pohybová cvičení, která souvisí se soustředěním a s vyvoláváním určité představy imaginární skutečnosti. „Jsou to cvičení, která umožňují tuto imaginární skutečnost zkoumat – jak člověka ovlivňuje, jak na něho působí, jak opět proměňuje myšlení a tělo. A jak tím vytváří pohybový a myšlenkový materiál pro to, aby bylo možné stvořit určitou postavu,“ vysvětluje režisér.

Zajímalo nás, co všechno se dá vlastně za týden zvládnout.

„V ideálním případě lze otevřít možnosti, inspirovat a především něco zažít. Myslím si, že právě to je nejdůležitější v tomto koncentrovaném čase. Nejde tudíž o výsledek, metodiku ani návod. Jde o to, zabývat se chvilku sám sebou, zjistit úroveň svých možností. Najít stav, ve kterém člověk dokáže tvořit, ve kterém jej napadají věci, když se zklidní a soustředí na zdroje své vlastní tvorby. Skutečně je to možné, avšak není možné to kvantifikovat. Přesto právě to je cílem našeho semináře. Něco inspirativního a tvůrčího zažít,“ vysvětluje lektor semináře POST.

Frekventanti Stěpána Pácla hltaří očima každý jeho pohyb, každé jeho slovo. Na první pohled je velmi úspěšný v tom, jak své seminaristy vede. „Aby mohlo něco vzniknout, musí existovat důvěra a víra v to, že věci, které děláme, mají nějaký smysl pro každého ze seminaristů. Pochoptelně mě těší, když se sejde kompaktní a inspirativní skupina lidí. I pro mě je potom seminář velkým zážitkem. Pak mě napadají nové věci a cvičení, která dělám podruhé či potřetí, mohu dále rozvíjet a posouvat. I pro mě jde tedy o výzkum toho, jak člověk může tvořit,“ kvituje situaci s radostí lektor.

Na otázku, jaký text je náplní tohoto hronovského semináře, vysvětluje, že seminaristé pracují na textu německého dramatika Ralda Schimmelpfenniga - Idoméneus. „Text na první pohled vypadá jako rozdrobený, chaotický formát. Avšak Schimmelpfennig pracuje navzdory tomuto zdání se situací, dramatickou postavou a příběhem. To znamená s věcmi, které patří do pravidelného dramatu. Zároveň však rychlou proměnlivos-

tí situací a postav umožňuje i pro tak početnou skupinu, kterou jsme, přístupnější materiál. Jak se již od začátku semináře ukazuje, všichni velmi rychle do textu pronikli. Hned po prvním rozkrytí. Vede je k velmi pěkným nápadům a věcem, které mě nenapadly. Vždy je velmi příjemné, když herec přijde s něčím, co mě při čtení nenapadlo. Pak se otevírají další možnosti a ukazuje se tak, že text byl vhodnou volbou.“

Zajímalo mě, zda s textem bude Stěpán Pácl pracovat i po hronovském semináři. „Když jsem zahájil semináře, které jsou spojené s dramatickým textem, začal jsem dělat věci, které znám. Mohu se o tuto skutečnost opřít. Na Volyni jsem proto pracoval se Sofoklovou Antigonou, kterou jsem předtím dělal v Plzni. Idoméneus budu inscenovat v Brně na konci příští sezóny v divadle Reduta. Je to tedy text, kterým se nyní intenzivně zabývám a mohu již frekventantům nabídnout svůj vhled a rozkrýt text tak, aby mohli pracovat již čistě herecky,“ vysvětluje režisér.

Zajímavé téma nabízí otázku, zda se seminář o výsledky své týdenní práce podělí s divadelní veřejností v rámci předváděčky. „Uvidíme, co všechno ze scénáře zvládneme. Zatím s ním pracujeme spíše volně, na určité struktuře celku. Nerad bych vyráběl nějaký stres tím, že bude nutný nějaký výsledek. Takže uvidíme, kam se dostaneme, jaká bude nálada. Necháme to otevřené a ve čtvrtek se necháme překvapit,“ vysvětluje na závěr našeho setkání lektor Stěpán Pácl.

Honza Švácha

Amatérské divadlo před a po sametu

Několik postřehů z debaty o vývoji amatérského divadla

Vzhledem ke zdravotnímu stavu profesora Jan Císaře se v pondělí jako náhradní program odehrála debata na téma Amatérské divadlo před a po sametu. Asi dvacítká posluchačů se sešla v Malém sále Jiráskova divadla a pod moderátorským vedením ředitelky NIPOS Lenky Láznovské si vyposlechla zážitky, vzpomínky a názory dramaturgyně a publicistky Aleny Zemančíkové, režiséra Milana Schejbal, režiséra, pedagoga a divadelníka Alexandra Gregara a divadelníka a odborného pracovníka NIPOS-Artama Milana Strotzera.

Všichni zmínění hned na začátku prošli těžkým testem, který si pro ně přichystala Lenka Láznovská. Úkol zněl jasně: vzpomenout si, kdy byli na Jiráskově Hronově poprvé a jaká emoce se jim na první návštěvu přehlídky vybaví. Prošli a s grácií.

Alena Zemančíková: „Když jsem byla na Jiráskově Hronově, vzniklo mé celoživotní přátelství s Jarkou Šiktancem. To je pro mě veliká emoce.“

Alexandr Gregar: „Byl jsem tu v 60. letech a zjevením pro mě byly tři inscenace. Čechovovy aktovky Dělnického divadla z Brna, Paleček Svetožára Chytila z Vyškova a pak Výtečníci dvojice Pavel Dostál a Richard Pogoda.“

Milan Schejbal: „Mně se vybaví první hraní na Jiráskově Hronově v roce 1983 s Adamem Stvořitelem. A emoce? Přátelství, setkání a pak jsem zde viděl poprvé v životě pít někoho „černocho v trá-

vě“. To se hodil panák fer-neta do půllitru zelené. Ale poprvé jsme zde měli hrát v roce 1981 Voltairova Candi-da. Ale prý by byl politicky neprůchodný, tak nám ho zakázali přivést na Hronov, ale dali nám neodolatelnou nabídku. Mohli jsme ho jet zahrát do západoněmeckého Karlsruhe. No, neúčast na Hronově nám byla líto asi pět minut.“

Milan Strotzer: „Já byl na tehdy ještě Jiráskových oslavách poprvé v roce 1949. Byl mi rok a jezdili jsme sem s rodiči. Moc si toho tedy nepamatuji. Ale pak od roku 1985 jsem tu až dodnes každý rok.“

Schejbalův výjezd Anebdivadla do Německé spolkové republiky byl odrazovým můstkem pro téma zakazování a cenzury. „V roce oslav padesáti let od založení KSČ jsme sem měli jet s hrou Jak se stal Rumcajs loupežníkem, ale bylo nám vysvětleno, že by se nehodilo, aby na plakátě bylo spojeno založení KSČ a loupežník,“ popisuje Alexandr Gregar. „V jedné hře se zase muselo škrtnout spojení FBI, protože co by to jako v divadle mělo dělat,“ přidává se Lenka Láznovská.

Podle všech debatujících bylo

amatérské divadlo za totality v paradoxní situaci. Totalita skvělým profesionálům znemožnila práci v divadle a ti se tak začali věnovat amatérům. Jaroslav Vostrý, Jan Císař, Jan Grossmann... alespoň pár jmen za všechny.

Je jasné, že se se změnou doby muselo změnit i amatérské divadlo. Podle Lenky Láznovské společenský kontext prostě určuje jeho podobu. A přidal se Milan Schejbal: „Nutnost sdělovat mezi řádky a hledat obrazy, které zprostředkují náš postoj k režimu a společnosti, nás paradoxně připravila na práci s obrazem, imaginací, situací. Muse-li jsme hledat jevištní cesty práce se symbolem a znakem. Nikdy ale nezapomenu na konfrontaci, které jsme byli vystaveni. Naše generace jasně vždy ve svých inscenacích věřila v naději, ve světýlko na konci tunelu. Generace následující nám dala najevo, co si o tom myslí. Třeba Petr Lébl nám ve své Grotesce řekl: Národní Anebdivadlo a Proza-timní Šupina? Nějaká naděje? S prominutím hovno, totalita je beznaděj. A bylo to. Po revoluci pak přišla další generace a já koukal, jak se na divadle najednou prosazuje svobodná bezbřehost, nic není tabu a vše je možné.“

Martin Rumler

I v jeho nejtěžších chvílích jsem doufal v zázrak

S režisérem Rádobydivadla Klapý Ladislavem Valešem vzpomínáme na Františka Zborníka

Vzpomenete si, kdy jste Františka Zborníka potkal poprvé? Přišel jsem k amatérskému divadlu docela pozdě. Až v roce 1983, po třicítce. A okamžitě jsem na přehlídkách zaznamenal věci, které dělala vodňanská Šupina. Všechna jejich představení mě neskutečně inspirovala. K Františkovi jsem měl úctu, velice jsem si ho vážil. Úžasné na mě jako člověk zapůsobil. Pak začal poznávat naše věci, když jsme s Rádobydivadlem začali jezdit třeba do Hronova. Byla to taková ta náhodná setkání ve stylu, jak se máte, co děláte.

Bližší přátelství tedy přišlo později?

Po revoluci, když se začal František věnovat i politice, tak bylo setkávání méně. Ale když si to zpětně uvědomuju, tak nejbohatší doba setkávání a vzájemných návštěv byla v posledních pěti letech. Mimo jiné taky kvůli tomu, že jsem Vladce Zborníkové nabídl práci v našem divadle. Františkovi posléze také, v Rozmarném létu. Pak František začal dělat věc, kterou zde letos hrajeme, Legendu o lesích a lidech. A já jsem podle jeho scénáře začal dělat Skřivany. Takže jsme se setkávali hodně a věnovali jsme si navzájem hodně času. Moc jsem si to užíval. Jsem rád, že mě

František provázel celý divadelní život.

Vzájemně jste tedy začali spolupracovat až v posledních letech?

Ano, dříve jsme se opravdu jenom potkávali. Pak mi František nabídl Markétu Lazarovou, protože měl pocit, že by to Klapý rádo dělalo. Potěšilo mě to, protože Františkova Markéta Lazarová pro mě byla meta. Ale když už to jednou někdo udělá pořádně, tak já se k tomu nevracím, netroufal jsem si na to a pořád jsem to odkládal. Pak mi nabídl Skřivany a mně se ten text moc líbil, jenomže jsem v té době neměl správné protagonisty. A také mi to přišlo až moc upovídání a říkal jsem si, ježiši, vždyť já si Františka moc vážím, jak já to budu škrtat, co když se ho to dotkne, protože víme, že autoři bývají citliví. Takž jsem to pořád odkládal. Když už to trvalo asi tři roky, tak mi František zavolal, jestli to teda budu dělat, nebo ne. Začal jsem používat takové ty malé lži: už na tom pracuju, už to dělám, přitom jsem v té chvíli ani nevěděl, s kým bych to dělal. František byl rád a navrhnul, že bychom tedy mohli se souborem udělat první schůzku, kde by k tomu ještě něco řekl. Co jsem měl dělat? Hned jsem na tom začal pracovat a napadlo mě udělat to s dobronínskými divadelníky.

V čem podle vás byla síla Františka Zborníka? Čím dokázal strhnout okolí na svou stranu?

Měl velké fluidum, charisma. Můžete se potkat s tisícovkou lidí a 990 vás nezaujme. František uměl předávat myšlenky, formulovat je. Neuměl lidi zklamat, když jste ho o něco požádali, tak vždycky vyšel vstříc a já se těšil, až mi o divadle něco řekne. Navíc byl od začátku váš přítel, kamarád, člověk, kterého prostě chcete vidět znovu. Byl nesmírně vtipný, nikdy nebyl trapný. Co řekl, to mělo hlavu a patu a mělo to cit.

Je nějaká Františkova vlastnost, kterou byste sám chtěl mít?

Určitě jeho dar působit na lidi. To charisma. Chtěl bych jeho hlubokou znalost divadelního řemesla a schopnost formulovat a mít velkou slovní zásobu. Často si říkám, co by tomu asi František řekl, jak by na to nahlížel. Ať už jsem udělal jakékoli představení a František je hodnotil a byl velmi kritický, tak byly jeho připomínky velmi trefné. Od něho mě to nikdy nebolelo. Bylo mi jasné, že má pravdu a něco o divadle ví. On vás nemohl urazit, vždy tomu dal něco, co se vás nemohlo dotknout, i když byl velmi kritický. Jeho kritika tvořila a pomáhala.

Kdybyste mohl s Františkem ještě jednou mluvit, co byste mu řekl?

Asi jsem mu zapomněl říct, co pro mě znamená. I v jeho nejtěžších chvílích jsem věřil v zázrak, věřil jsem, že nemoc překoná. Pořád jsem sázel na to, že František tady ještě dlouho zůstane. Že je to jen zastávka v jeho životě. Takže jsem mu asi nedostatečně řekl, že jsem ho měl moc rád a že mi bude chybět.

Martin Rumler

VIN-WIN

Triton

Milé vinice, milí viníci, dnešní VIN-WIN píšeme ve velkém chvatu, neboť nikdo z nás netuší, kolik času nám zbývá. Přesto tuto zprávu musíme předat třeba i ve smrtelném chroptění. Vydali jsme se do legendárního Tritonu a podnikli degustační test, o němž si nejsme zcela jisti, že byl nedestruktivní.

Ryzlink Rýnský (Rakousko) – rozlévané, 2 dcl za 30,- Kč

Barva: tmavá až černá (večer je v Tritonu prostě zatracená tma)

Vůně: Z počátku slabý závan nazrálého nashi těžkne směrem k lipovému květu. Z obligátního kelímku nemáte šanci tyto nuance zachytit vůbec. Po přelití do skla se musíte trochu posnažit a točit vínem jako stará Tatarámatka.

Chuť: Chuť řízná a krátká jako prásknutí dveřmi. Kyse-

linka velmi výrazná.

Verdikt: 55 bodů – Polkněte ho i se sklovinou a mezi plombami vznikne elektrický článek, jinak se však jedná o pitné víno bez zásadních vad a komplikací.

Cabernet Moravia (Mor) – rozlévané, 2 dcl za 30,- Kč

Barva: Proti svíčke velmi světlá, jemně přikalené.

Vůně: Černý rybíz, ostružiny, káva a čokoláda. Všechny tyto krásné vůně vás obešťou, pokud jste si dali úplně jiné víno. Ani po přelití do široké sklenice a minutě intenzivního kroužení se nepodařilo jakoukoli vůni objevit. Ne pozor něco se tam... ne, to v Náchodě někdo předevcírem strouhal tužku. S mírným zahřátím se objeví kyselkavý závan, který naznačuje stopu druhotného kvašení. Doma by vás donutil prohledat lednici a pár věcí vyhodit.

Chuť: Z počátku téměř nezna-

telná, ale velmi rychle nastupuje intenzivní tón, který naznačuje, že víno bylo kvašeno v sudech po... po něčem, co před Američany schoval bratr Saddáma Husajna. Druhé napití není vyloučeno, ale pozor na vaši spodní čelist, která vás zřejmě bez varování kousne do zátylku.

Verdikt: 21 bodů (rezavou kudlou do krku) – Kdyby měl Zikmund Lucemburský tohle víno k dispozici, 109 % kališníků by okamžitě konvertovalo zpět ke katolictví. Buška z Velhartic by popravili za otravu krále, Václav IV. by se stal abstinentem a Ježíš by ho proměnil v trinitrotoluen (to víno, samozřejmě).

Zavítáte-li do Tritonu, pijte raději bílé. Pokud tu toužíte po červeném, poperte se skinheady a nechte si raději ukopnout hlavu.

degust-squad (personálně proměnlivé uskupení osvědčených výpitků)

We don't need no education and

Seminář NON jako non-verbální divadlo -

H r o n o f f n e z n á m ý

*Hron-off neznámý aneb Výlety
Vítka Maloty do off-programu*

Zpověď nebo estráda?

Soubor Neukočírovatelná laktace sestávající zejména ze studentů Univerzity Palackého v Olomouci uzavíral svou autorskou inscenací Latrína magika pondělní doprovodný program. Obskurní název zapadl do stejně obskurně nedivadelního prostoru, jakým je stan za radnicí.

Představení nás zavedlo do prostředí toalet, v němž se odehrávají minipříběhy různých postav. Teprve zde člověk odhazuje masku, často se stává tím, kým ve skutečnosti je. Námět jistě dobrý. Toalety jsou jistě dramatické (své by o tom mohl říci například Pavel Kohout, který tam zasadil svou hru Nuly), ale mít jen prostředí nestačí. Nenaplní-li jej nešablonovitě postavy a smysluplné jednání, zbude bohapustá karikatura, ať už byl původní záměr jakkoli ušlechtilý.

Vchází uklízečka a bezdomovkyně, která se stane spojovacím prvkem celé inscenace. Dokonce v určitou chvíli usedá mezi diváky. Dává tím najevo, že stojí mimo příběh, že její funkce se oproti ostatním postavám liší. Ty představují většinou to nejhorší z nás; bulimička, metrosexuální sobec, fetišák, dvojice instagramových influencerek (nebo jak se jim

ksakru říká) a tak podobně. V opozici stojí postava Slovenky, přítelkyně sobce, který touží jen po dokonalém účesu a ukojení chťice. Vrhne se vilně na svou přítelkyni, ta se ubrání, pak usedavě pláče, proklíná jej a zároveň mu vyznává lásku. Následují další situace, Slovenka se sice vrací, ale její „dramatický oblouk“ není nikterak uzavřen, krom toho, že svého bývalého počastuje nadávkou a odmítnutím. Tolik jeden případ za všechny, jak ledabyle se zacházelo s motivickými liniemi.

V takových studentských souborech bez valných zkušeností jde vždy o lavírování mezi mírou nápadů a soustředěným uchopením tématu. Opominuli, že některé z postav na jevišti jsou jen proto, aby byly, a neplní žádný další účel, dostávám se k hercům, jimž je věnováno dostatečné množství prostoru. Ale místo toho, aby hráli situaci, soustředili se na obsah postav, ať už je jím nabubřelost, plytkost, agrese atp., sklouzávají protagonisté ve svém herectví k estrádě. Výpověď zaniká v natahování pohledů a úšklebků, na které sice publikum reaguje, ale poctivý divadelník by se s takovou levnou berličkou spokojit neměl.

Bezdomovkyně na sebe po každé situaci plácne kus mazlavé hnědé směsi. Snad jde o metaforu vnitřní lidské špíny, již žádná skutečně čistá

duše přijímá na sebe. Aby oni zůstali čistí, sama se musí ušpinit. Snad. Režie se sice snaží stěžejní místa zvýraznit v zastavených scénách a změnou svícení, ale pokud předtím dostatečně nevystavím situaci, těžko ji zachrání efektivní tečka.

Jde dozajista o chvályhodný počín. Autorská inscenace přes všechny výše zmíněné výtky drží pohromadě a svou stopáží diváky neumořila. Jen je škoda, že i přes zjevný vyšší interpretační cíl, který si studenti stanovili, a jenž je zřejmý právě v postavě bezdomovkyně, spokojili se nakonec s nepovedeným přehráváním a estrádním opakováním stále stejných vtípků.

Doporučení na úterý

V úterý by vám nemělo uniknout představení Bao Bao od studia DAMÚZA (stan za radnicí, 15:00 – 15:40), či inscenace Stařec a Facebook (17:15 – 18:15). Pokud budete mít divadel až po krk, doporučuji se opít a jít spát, nebo ještě lépe navštívit některé ze tří chystaných koncertů. Kapely Warování a Heebie Jeebies budou hrát od sedmi do půl desáté na pódiu v parku. A v 23:00 vystoupí ve stanu za radnicí Blondýna, kterou můžete znát i z jiných hronovských míst, ale děti už budou spát... Psát budu o všem, co stihnu.

Vít Malota

eb Zed', Pink Floyd a pantomima

Lektoři Michal Hecht a Štěpánka Elgrová

Redakční omluva

V třetím čísle Zpravodaje jsme reportáž ze semináře Michala Hechta a Štěpánky Elgrové označili titulkem a popisem semináře Ludka Horkého z předchozího dne. Jde o důsledek fenoménu zvaného titulková slepota. Tato chyba se stává maximálně jednou za čas, a jako pokaždé se za ni velmi omlouváme. Třetí číslo ovšem zatím není zcela ztraceno a je možné je opět uvést do bezchybného stavu. Jak? Postupujte podle jednoduchého návodu:

Výše najdete správnou verzi titulku. Odstříhněte ji podle přerušované čáry, potřete lepidlem a chybný titulek jí přelepte. Pokud jste lepidlem nepotřeli rubovou, ale lícovou část opravného titulku, kupte si dnešní číslo znovu a postup opakujte tak dlouho, než se trefíte, nebo než tloušťka na sebe postupně nalepených opravných titulků prakticky znemožní výtisk zavřít. V nejhorším případě potřete lepem celou stránku s chybným titulkem a slepte ji se stránkou následující – máme empiricky ověřeno, že chybný titulek tímto způsobem magicky zmizí.

Výsledkem našeho společného snažení by mělo být chyb prosté třetí číslo Zpravodaje. Děkuujeme za vaši spolupráci!

Já proti činohře nic nemám. Fakt.

Rok se sešel s rokem a my opět plujeme na vlnách amatérského divadla na Jiráskově Hronově. Vlny jsou letos klidné, přistavý zatím v nedohlednu a užíváme si společné plynutí festivalem. Přesto mám nutkání oceány trochu rozbouřit, aby se mohly znovu uklidnit v ještě větší harmonii.

Některí z vás si možná vzpomenu, že jsem minulý rok psal článek o převaze činoherních inscenací v programové skladbě. Tímto bych chtěl poděkovat za všechny reakce, které se ke mně dostaly a dostávají dodnes. Jsem rád, že se o složení programu otevřela diskuse, přesto však, zdá se, bezvýsledná. Nebo přesněji řečeno: výsledek má, ale zcela opačný, než ve který jsem já, a troufám si říct, že i značná část účastníků festi-

valu, doufal. Činohr zde letos máme ještě o něco více.

Rozumějte, proti dobré činohře nic nemám, letos by se dalo říci, že celková kvalita inscenací výrazně stoupla, přesto se cítím povinen jakožto zastávce alternativního divadla poukázat na nedostatek prostoru, který pro něj přehlídka nabízí. V podtitulu přeci stojí "mezidruhov". Činoherní přehlídku už máme, druhou nepotřebujeme a neměla by ani smysl.

Od minulého roku, kdy z Volyně postoupilo sedm inscenací, stoupl počet činohr z této národní přehlídky na jedenáct. V roce 2018 bylo patnáct inscenací z jiných přehlídek a sedm z Volyně, letos jsme na počtu takřka fotbalovém: jedenáct na jedenáct. Zeptali jsme se přímo programového ředitele Jana Julínka, proč letos počet činohr stoupl. Prý většině doporučených souborů z jiných přehlí-

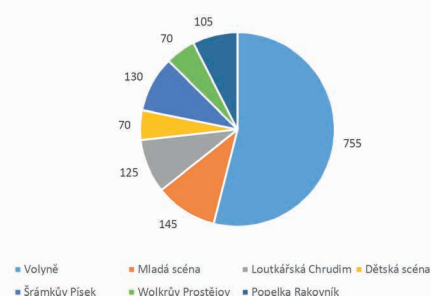
dek nevyhovoval termín, tudíž se zvýšil počet doporučených souborů z Volyně.

Netvrdím, že je tato nevyváženost tendenční, je opravdu prostě možné, že se se to jen "blbě sešlo". V tom případě tedy navrhuji, aby bylo z přehlídek jako jsou Mladá a Dětská scéna, Šrámkův Písek, Loutkářská Chrudim a dalších, nominováno či doporučováno více inscenací. Kvantitativní i kvalitativní potenciál ve vodách těchto přehlídek je.

No, a nakonec několik grafů:

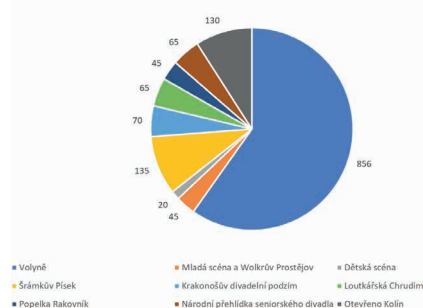
Minutáž představení z jednotlivých národních přehlídek 2018:

Minutáž inscenací z jednotlivých národních přehlídek

Minutáž představení z jednotlivých národních přehlídek 2018:

Minutáž představení z jednotlivých národních přehlídek

Škola základů činoherní režie ADA

Amatérská divadelní asociace (ADA) otevírá další běh dvouleté Školy základů činoherní režie. Škola není určena jenom režisérům, ale i ostatním tvůrcům činoherního divadla. Odbornými garanty budou dramaturgyne Petra Richter Kohutová a režisér Jaroslav Kodeš. Dalšími přednášejícími budou profesionální umělci a pedagogové.

Hlavním předmětem je dramaturgicko-režijní příprava inscenace, k tomu se pak váží doplňující předměty. Hlavní předmět i doplňkové řemeslné dovednosti budou vyučovány jak formou přednášek, tak především praktických cvičení se zadanými domácími úkoly; s tím související schopnost reflektovat viděné bude rozvíjena průběžně, zejména prostřednictvím rozborů zhlédnutých představení přímo v místě konání v divadle U Jelena nebo během návštěvy divadelní přehlídky (Děčínská

brána, FEMAD Poděbrady) a diskusí následujících po jednotlivých představeních pod odborným vedením lektorů.

Škola bude realizována od podzimu 2019 do léta 2021, tedy dva školní roky. V každém ročníku se uskuteční 10 seminářů, a to vždy jako víkendová setkání od pátečního večera do nedělního poledne. Jedno setkání představuje cca 20 učebních hodin. Začátek, pokud se nedohodne jinak, bude v pátek v 19:00 a konec v neděli ve 12:00.

Finanční zajištění provozu školy je částečně hrazeno z grantu MK ČR a částečně ze školného, které činí 3 000 Kč/rok.

Do Školy základů činoherní režie se mohou zájemci hlásit bez ohledu na členství ve střečovách divadelně amatérských organizacích, a to za stejných podmínek. Přihlášky můžete posílat na e-mail hp_net@seznam.cz.

H r o n o v s k ý m a o č i m a

Se začátkem srpna přichází do Hronova nejen bohatý výběr divadel, ale někdy také déšť. Ve chvílích, kdy není radno zůstat venku, se tvoří hloučky pod střechou divadla, v Sálu Josefa Čapka, ve stanech na náměstí a vůbec všude, kde se dá alespoň trochu skrýt. Možností, co dělat v takových chvílích, je několik – tak třeba zajít na výstavu. Během Jiráskova Hronova můžete navštívit několik expozic, například ve foyer již zmíněného Sálu Josefa Čapka si příchozí mohou prohlédnout fotografie zachycující loňský ročník festivalu, dále se nabízí návštěva interaktivního muzea chytré zábavy Pod čepicí či výstava robotů v bývalé Papírně. Za nahlédnutí stojí také muzeum v podkroví Jiráskova divadla, zde je možné si prohlédnout třeba kroje, řemeslné předměty a samozřejmě všelicos, co je nějak spjaté s dílem Aloise

Jiráskova. K vidění je tu také výstava věnovaná Náchodsku v letech 1938 až 1939 a expozice zasvěcená divadlu a ochotnické tradici.

Dalším místem, kde se dá schovat před jistým zmoknutím, je třeba čajovna U bílého draka. Důležitou informací pro návštěvníky je, že během festivalu zde není možné dělat rezervace, šance nalézt volné místo však existuje, největší je samozřejmě tehdy, když je nejvíce lidí na představení a naopak. „Naše největší specialita je teď podomácku vyráběná halva a kokosové kuličky,“ láká obsluha čajovny. Nikoliv pohodlí nad miskou čaje, ale vysokou pohotovost zažívají během deště na venkovních akcích technici a zvukaři. Svě o tom ví Tomáš Cirkel, který se během festivalu stará o zvuk a techniku v Sokolovně. „Pohled je asi dvojí,

jako zvukař, kterému záleží na vybavení a na lidech okolo, tak když prší, nejdříve hledím na to, aby se elektrika nedostala někam, kam nemá. Je moje povinnost na to dbát. Už během přípravy, když vidíme, že se žene bouřka, musíme myslet na ochranu aparatury. Nejsme jenom zvukaři, jsme i technici, kteří chystají různé konstrukce. S deštěm přichází velký vítr a je pro nás zásadní zajistit jejich stabilitu, aby byly bezpečné pro diváky i vystupující. Jakmile je všude vlhko, tak se riziko hrozně zvětšuje. Technikům neustále běží před očima všechny předpisy, protože tam je toho strašně moc. Jakmile akce zmokne, veškerý úklid a balení zabírá mnohem více času, protože třeba kabely jsou od bahna, všechno je mokré“ shrnul.

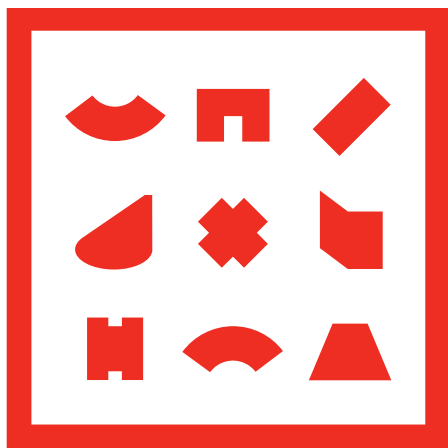
Veronika Matúšová

Hyde Park

Zpětná vazba v amatérském divadle

Hodnocení a reflexe amatérského divadla nejen na přehlídkách. K čemu slouží odborné poroty? Jaký účel má postupový systém nominací a doporučení? Na tato témata budou v úterním Hyde Parku s moderátorem Janem Hniličkou a přítomnými hosty debatovat režisér, pedagog a lektor Milan Schejbal a herec a režisér Josef Jan Kopecký.

Úterní Hyde Park začíná v 22:00 v Malém sále Jiráskova divadla.

Jiráskův Hronov

Bud'te
sociál-
ně síťo-
vaní!

Opravdové drama

Když se letmo zaposloucháte, uslyšíte bytnět okurky. Je prostě sezóna. A kde jinde by se to mělo projevit s plnou prázdnotou než na stránkách volnočasového periodika, jež je určeno pro dovolenkující, prázdninující a zevlující (či dokonce pro umělce, u nichž naši pracující považují dovolenou za vrchol pokrytectví). Ano, je čas, kdy nejvzrušivější SMS, která vám přijde, zní: „V parku resím krizovku. Jak je latinsky skrin?“ Nakonec proto se Olymp amatérského divadelnictví pořádá právě v tomto období (proč tomu hned hystericky říkat čas) a místě. Právě proto, aby na dokonale nehořlavém šáloví z odtrženosti s jemným dekorem zivanců vynikla sebemenší dramata.

Přejdeme proto medio armarium k dramatu největšímu ačkoli každodennímu. Co na sebe? Moderní muž na Jiráskově Hronově nevystačí s tím, že na sebe nechá napsat útratu dámy v Tritonu. Moderní muž musí být oděn pro každou příležitost, aby se nestalo, že mu žádné příležitosti nevzniknou. Letní divadelní festival klade na garderobu moderního muže olbřímí (ať už byl bájný Olbřimos kdokoli) nároky.

Festivalový outfit se musí vyrovnat s ranním chladem, poledním sluncem, večerní mlhou, posedáváním na schodech a stánkovým způsobem stravování (v tom směru doporučujeme volit vpředu barvy jako hořčicová či kečupová a vzadu spíše šedou či pískovou). Pokud nemá moderní muž za Čapkáčem zázemí menšího hollywoodského filmového štábu, měl by absolvovat průměrně tříkilometrovou cestu do místa ubytování pokaždé, když zmokne či propotí košili. Moderní muž však není Sysifos ani blbec.

Komplikovaná situace vzniká rovněž v oblasti doplňků. K divadelnímu outfitu se nehodí krosna ani kufr, které nelze v divadelních prostorách elegantně odložit. Trendy kožené tašky však jen těžko pojímají deštník a slunečník (na náměstí), březovou metličku s ručníkem (do Sokolovny), deku, kožich a kytaru (do Tritonu) programovou brožuru a brýle.

Vychází mi z toho jediná možnost, kosmický skafandr! Maximální tepelný komfort, omyvatelnost a jako bonus kyslíková nezávislost. Coby moderní muž spolupráci NASA se světovými návrháři netrpělivě (a o to marněji) očekávám.

Jan Duchek

Bezproblémový klub

“SECOND SERVICE”

Mohlo by se zdát, že je celý svět přímo promořen problémy. Kam se člověk podívá, číhá úskalí, kámen, o který zakopne, je další překážkou na klikaté cestě nesnadným životem. Vody je moc, anebo málo, stejně jako sluníčka, pití, jídla, práce anebo sexu. Vztahy jsou složité, anebo nejsou žádné, pravda je skrytá pod vrstvami lží a lidé se dělí na manipulované a manipulující. Prostě peklo v přímém přenosu a problém v hlavní roli.

Není to tak!

V této rubrice vám každý den dokážeme, že všechny problémy mají řešení, že se na zdánlivě neřešitelné životní uzly dá hledět jako na příležitosti, že každá těžkost má i svoji pozitivní stránku.

Případ č. 3 – Chaos v duši

„Mým problémem je mimo jiné špatná paměť a chaos v duši i kabelce. V souboru to úspěšně již dvacet let maskuji a nějaký štěk vždycky dostanu. Ale letos na JH jsem ztracená... Ve Zpravodaji není žádný program. Takže hledat v kabelce či paměti je pro mě den ode dne větší trauma... Tak běhám, zmatkuju, ptám se... ..a bojím se prozrazení,“ píše Dana z Křoví.

Milá Dano z Křoví. Váš problém se jeví jako závažný

především z toho důvodu, že postrádáte schopnosti se na něj podívat z více úhlů a přicházíte tak o lepší perspektivy naznačené skutečností. Špatnou paměť vymyslel Stvořitel z toho důvodu, aby se lidé nezbláznili z přemíry informací, které jim každodenní existence tlačí do hlavy. Chaos v duši a v kabelce spolu, jak jistě tušíte, velmi úzce souvisí. A to je pro vás dobrá zpráva. Řešení je totiž naprosto jednoduché. Uspořádejte si věci v kabelce a budete mít uspořádanou i duševní rovnováhu. Opačně to sice nefunguje, ale ve vašem případě to ani není zapotřebí. Pokud jde o absenci programu ve Zpravodaji, je řešení daleko jednodušší, než úklid v kabelce. Zhruba každých dvacet metrů kupříkladu visí v hronovských ulicích kompletní programy festivalu. Není tedy problém zjišťovat kam, v kolik ani na co. A toto řešení funguje dokonce i při absenci kabelky. Á propós – váš strach z prozrazení a s tím spojené ztráty štěků. Před režisérem se vám to zamaskovat nepodařilo. Nicméně to milá Dano není problém. Kdyby byl, dvacet let byste v souboru nevydržela. Jste šťastná žena.

Vy ukažte problém, my najdeme řešení. Příští východisko může být právě to vaše. Pište SMS na číslo 722 069 655.

-saj-

Vyfoť se s Hniličkou

Vyhlašujeme soutěž redakce: vyfoťte se s Honzou Hniličkou a pošlete nám foto na mail. Výherce odměníme.

Redakce 89. Jiráskova Hronova 2019:

Redakce: Jana Soprová, Veronika Matúšová, Jan Švácha, Vít Malota, Martin Rumler, Jan Duchek, Jitka Šotkovská (recenze), Michal Zahálka (recenze), Ivo Mičkal (foto), Martin Kuncel (grafika a zlom), David Slížek (šéfredaktor)

Neprošlo jazykovou korekturou.

Stránky festivalu: <http://www.jiraskuvhronov.eu>

E-mail redakce: jhzpravodaj@gmail.com